

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КІЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені Бориса ГРІНЧЕНКА
Кафедра української літератури і компаративістики

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ
НАУКИ І ТЕХНІКИ**

Напрям підготовки 6.020303 Філологія (українська мова і література)

Галузь знань 0203 Гуманітарні науки

Гуманітарний інститут

КІЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА	
Ідентифікаційний код 02136554	
Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма №	0203
(підпись)	(прізвище, ініціали)
»	20 <u>16</u> р.

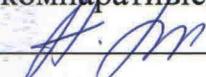
Київ – 2016

Робоча програма дисципліни «Сучасні стратегії науки і техніки» для студентів за напрямом підготовки 6.020303 Філологія (українська мова і література) галузі знань 0203 Гуманітарні науки, 2016. – 29 с.

Розробник: **Луцюк Микола Володимирович**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри української літератури і компаративістики

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української літератури і компаративістики. Протокол № 7 від «28 » жучня 2015 р.

Завідувач кафедри української літератури і компаративістики

 (А. С. Брацкі)

Рецензенти:

Межжеріна А.В., доктор філологічних наук, професор кафедри гуманітарних дисциплін Київського національного авіаційного університету;

Єременко О.В., доктор філологічних наук, професор кафедри української літератури і компаративістики Київського університету імені Бориса Грінченка

Структура програми типова.

Години відповідають робочому навчальному плану.

Заступник директора Гуманітарного інституту з науково-методичної та навчальної роботи

 (О. В. Єременко)

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	4
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис предмета навчальної дисципліни.....	7
II. Тематичний план навчальної дисципліни.....	8
III. Програма	
Змістовий модуль I.....	9
Змістовий модуль II.....	10
IV. Навчально-методична карта дисципліни «Сучасні стратегії розвитку філології».....	12
V. Плани семінарських занять.....	13
VI. Завдання для самостійної роботи.....	20
VII. Система поточного та підсумкового контролю.....	22
VIII. Методи навчання.....	24
IX. Методичне забезпечення курсу.....	25
X. Теоретичні питання.....	25
XI. Рекомендована література	
Основна.....	26
Додаткова.....	27

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма дисципліни «Сучасні стратегії розвитку філології» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою української літератури і компаративістики на основі освітньої програми підготовки бакалаврів напряму 6.020303 «Філологія (українська мова та література)» і відповідно до навчального плану dennoi форми навчання. На підставі Закону України «Про вищу освіту», інших нормативно-правових актів, враховуючи період незавершеної імплементації закону, загальні засади організації освітнього процесу в Університеті регламентує «Тимчасове положення про організацію освітнього процесу в Київському університеті імені Бориса Грінченка». Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-трансферної системи організації навчання. Курс «Сучасні стратегії розвитку філології» спрямований на формування загальних (світоглядна, комунікативна, інформаційна, аналітична, самоосвітня) і фахових (літературознавча, мовознавча) компетентностей здобувачів вищої освіти.

Програма визначає обсяги знань, які повинні опанувати студенти відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Сучасні стратегії розвитку філології», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Курс «Сучасні стратегії розвитку філології» покликаний формувати теоретичну базу спеціаліста з української мови та літератури, тому **метою** його є формування цілісного уявлення про філологію як сучасну галузь гуманітарних наук, оволодіння студентами головним термінологічним апаратом, формування навичок правильного добору та використання мовно-художніх засобів у професійній діяльності.

Завданнями курсу є :

- формування картини виникнення і головних етапів розвитку філології;

- оволодіння відповідною загальнонауковою і спеціальнонауковою термінологією;
- отримання головних відомостей про сучасну філологію: її особливості, історію, методологію;
- отримання відомостей про склад філологічних наук і місце в сучасному суспільстві;
- знайомство з головними об'єктами сучасної філології.

Місце курсу в системі мистецтвознавчих, гуманітарних, філософських та інших дисциплін.

Міжпредметні зв'язки. Даний курс тісно пов'язаний з такими дисциплінами, як «Філософія», «Психологія», «Вступ до мовознавства», «Вступ до літературознавства», «Теорія літератури», «Основи віршування», «Філологічний аналіз тексту», «Риторика», «Мовно-літературна майстерність».

Під час семінарських занять та самостійної роботи студенти **набувають комплекс умінь і навичок:**

Вимоги до знань студентів

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- загальні відомості про сучасну філологію;
- головні етапи розвитку філології;
- об'єкти сучасної філології;
- її методологічні особливості;
- склад філологічних наук і дисциплін;
- місце філологічних наук в сучасному суспільстві.

вміти :

- пов'язувати теоретичні відомості про філологію з практичним аналізом мовно-літературних фактів;
- застосовувати отримані знання у вивченні різних явищ літературного процесу і окремого твору;

- активно і ефективно користуватися науковою філологічною літературою;

володіти компетенціями :

a) загальнокультурні компетенції;

- володіння культурою мислення, здатністю до сприйняття, аналізу, узагальнення інформації, постановки мети і вибору шляхів її досягнення);
- усвідомлення соціальної значимості своєї професії, висока мотивація до професійної діяльності.

b) професійні компетенції;

- здатність демонструвати знання головних положень і концепцій в області теорії і історії мови і літератури, теорії комунікації, філологічного аналізу і інтерпретації тексту;
- уявлення про історію, сучасний стан і перспективи розвитку філології.

Дана програма розрахована на викладання курсу в другому семестрі первого року навчання бакалаврів напряму «Українська мова і література».

Кількість годин, відведеніх навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 120 год., із них 28 год. – лекції, 28 год. – практичні заняття, 56 год. – самостійна робота, 8 – модульний контроль.

Вивчення студентами навчальної дисципліни «Сучасні стратегії розвитку філології» завершується складанням заліку.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: *Сучасні стратегії розвитку філології*

Курс:	Напрям, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>4 кредити</i> Змістові модулі: <i>2 модули</i> Загальний обсяг дисципліни (години): <i>120 годин</i> Тижневих годин: <i>3 години</i>	Шифр та назва галузі знань 0203 Гуманітарні науки Шифр та назва напряму: <i>6.020303</i> <i>Філологія (українська мова та література)</i> Освітньо-кваліфікаційний рівень <i>«бакалавр»</i>	Нормативна Рік підготовки: 1 Семестр: 2 Аудиторні заняття: <i>56 годин, з них:</i> Лекції (теоретична підготовка): <i>28 годин</i> Семінарські заняття: <i>28 годин</i> Модульні контрольні роботи: <i>8 годин</i> Самостійна робота: <i>56 годин</i> Вид контролю: <u>залік</u>

ІІ. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ за п.	Назви теоретичних розділів	Кількість годин					
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Семінарських	Самостійна робота	Підсумковий контроль
Змістовий модуль І. Філологія як галузь науки. Історія філології							
1	Філологія як практична діяльність і галузь знань. Філологічна традиція Давнього Сходу і Античності		8	4	4	8	
2	Філологічна думка Середньовіччя та Відродження. Становлення класичної філології		8	4	4	8	
3	Інтеграція і диференціація філологічних знань в XIX – сер. XX ст. Новітній етап (60-ті рр. ХХ ст. – поч. ХХІ ст.)		8	4	4	8	
Модульна контрольна робота							4
<i>Разом</i>		52	24	12	12	24	4
Змістовий модуль ІІ. Теорія сучасної філології							
4	Мова як об'єкт сучасної філології		8	4	4	8	
5	Homo Loquens як рівень мовної, творчої особистості		8	4	4	8	
6	Текст як об'єкт сучасної філології		8	4	4	8	
7	Методи філології. Філологія як метод. Філологія в сучасному соціокультурному просторі		8	4	4	8	
Модульна контрольна робота							4
<i>Разом</i>		68	32	16	16	32	4
<i>Разом за два модулі</i>		120	56	28	28	56	8

ІІІ. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І

ФІЛОЛОГІЯ ЯК ГАЛУЗЬ НАУКИ. ІСТОРІЯ ФІЛОЛОГІЇ

Лекція I. Філологія як практична діяльність і галузь знань. Філологічна традиція Давнього Сходу і Античності – 4 год.

Виникнення філології як знання і діяльності і як науки про текст, способи його тлумачення і інтерпретації. Зв'язок філології з давньою культурою: мовою, літературою, історією, філософією і мистецтвом. Проблема визначення філології на основі принципу історизму. Сучасне значення терміна «філологія» як циклу гуманітарних дисциплін, що вивчають історію і прояснюють сутність духовної культури людства через мовний і стилістичний аналіз письмових текстів. Філологічні науки і дисципліни.

Донауковий етап розвитку філології. Давньосхідна філологічна традиція (Месопотамія, Давній Єгипет, давні єреї, Давня Індія, Давній Китай, Давній Іран). Європейська філологічна традиція. Рання класична філологія. Роль давньогрецької риторики і поетики у виникненні філологічного знання. Філологи елліністично-римської епохи (Аристофан Візантійський, Аристарх, Діонісій Фракійський, граматики).

Література: 1, 3, 6, 13, 14, 24, 26, 27, 28, 32, 51, 54, 55.

Лекція II. Філологічна думка Середньовіччя та Відродження. Становлення класичної філології – 4 год.

Ранньосередньовічна патристика і екзегетика як основа біблійної філології. Вплив культури Середньовіччя на формування філології як науки. Розквіт класичної філології в епоху Відродження. Період Реформації.

Становлення класичної філології як науки. Розділ германської школи антикознання на два напрямки: граматику і критику тексту та історію, епіграфіку і археологію. Герменевтика і її роль в трансформації філології в науку. Порівняльно-історичний підхід до вивчення мови, літератури, фольклору і народження «нової філології»: германістики, слов'янознавства, сходознавства. Диференціація філології в залежності від аспекту вивчення тексту (мовознавство, літературознавство, фольклористика). Етапи становлення української філологічної думки.

Література: 3, 6, 9, 11, 12, 13, 19, 20, 26, 27, 28, 32, 40, 43, 46, 51, 54, 55.

Лекція III. Інтеграція і диференціація філологічних знань в XIX – сер. XX ст. Новітній етап (60-ті рр. XX ст. – поч. XXI ст.) – 4 год.

Історія філології в сер. XIX – сер. XX ст. як історія боротьби двох тенденцій: до інтеграції і диференціації наукового знання. Письмовий текст як вихідна реальність і об'єкт філологічних наук. Поглиблення диференціації всередині наук про мову і літературу.

60-70-ті рр. ХХ – поч. ХХІ ст. як початок новітньої філології. Зростання інтегративних процесів у філологічних науках. Втягнення у сферу філологічних досліджень різного типу текстів – усних, нехудожніх, виділення друкованих і комп’ютерних текстів. Визнання ролі людини як суб’єкта і об’єкта філологічних наук. Відродження риторики і теорії словесності. Наукові напрями і школи сучасної філології. Видатні філологи. Найважливіші відкриття в царині філології.

Література: 3, 6, 8, 9, 12, 13, 19, 24, 26, 27, 28, 32, 36, 38, 42, 48, 51, 53, 54, 55, 57.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

ТЕОРІЯ СУЧАСНОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Лекція IV. Мова як об'єкт сучасної філології – 4 год.

Природна людська мова: мова як система (Ф. де Соссюр) і як духовна енергія народу (В. Гумбольдт). Слово і речення як головні одиниці мови. Інші знакові системи, що входять до мови у широкому, філологічному сенсі: парамова, штучні мови, вторинні моделюючі системи, міфи, фольклор. «Мови тексту» (композиція, ритмомелодика). Семіотика як наука про знакові системи. Семіотичні школи. Основні типи знакових систем. Мова як знакова система. Семантична структура мовного знака (денотативний, сигніфікативний, системний, прагматичний аспекти семантики знака).

Література: 6, 7, 8, 12, 13, 16, 17, 20, 23, 24, 26, 27, 28, 32, 35, 39, 43, 46, 50, 51, 54, 55, 58.

Лекція V. Homo loquens як рівень мовної, творчої особистості – 4 год.

Мовна особистість, творча особистість як базові поняття філології, покладені в основу категорії homo loquens. Homo loquens як об'єкт психолінгвістики і когнітивної лінгвістики. Єдність мови і мислення. Мова і пізнання. Мовна картина світу. Мовна категоризація і концептуалізація. Когнітивні одиниці і структури (концепти, фрейми, сценарії, гештальти). Мова, мовлення, мовленнєва діяльність. Homo loquens як об'єкт соціолінгвістики та прагмалінгвістики. Поняття комунікативно-мовленнєвої ситуації. Теорія мовленнєвих актів. Комунікативні стратегії і тактики. Теорія комунікації.

Література: 2, 5, 6, 12, 13, 18, 21, 25, 26, 27, 28, 29, 32, 37, 47, 51, 54, 55, 56.

Лекція VI. Текст як об'єкт сучасної філології – 4 год.

Мовний статус тексту. Конституційні ознаки тексту (завершеність, зв'язність, семантична цільність, змістова єдність, комунікативна спрямованість). Проблема типології тексту. Семантика тексту. Структура тексту. Прагматика тексту. Поняття функціонального стилю. Стилістична диференціація текстів. Стратегії інтерпретації тексту. Поняття інтертекстуальності. Фактура тексту. Текст як джерело, пам'ятник, твір, повідомлення. Поняття дискурсу. Опозиції «дискурс-текст», «дискурс-мовлення», «дискурс-функціональний стиль». Теорія тексту як інтегративна філологічна дисципліна.

Література: 4, 6, 10, 12, 13, 15, 16, 26, 27, 28, 30, 31, 32, 33, 41, 45, 46, 50, 52, 54, 55.

Лекція VII. Методи філології. Філологія як метод. Філологія в сучасному соціокультурному просторі – 4 год.

Питання про методи філології. Читання і коментування тексту. Філологія як метод і його використання в інших науках (історії, філософії тощо). Спеціальнонаукові методи в філологічних науках. Специфіка філологічного дослідження мови, тексту на відміну від вузько наукового (в лінгвістиці, літературознавстві, фольклористиці).

Філологія як область гуманітарних наук. Класифікація філологічних наук. Міждисциплінарні сфери в філології. Статус філології у сучасному світі. Зв'язок філологічних наук з іншими науками. Філологія і комунікативна практика і соціальна діяльність людини. Філологія і культура. Значення філології для розвитку сучасної людини і суспільства. Філологія як соціальний інститут. Найголовніші науково-дослідницькі установи філологічного профілю у світі і в Україні. Найбільші світові і вітчизняні наукові бібліотеки, архіви, сховища. Філологічні видання та їх різновиди: наукова і навчальна література, енциклопедичні і лексикографічні, періодичні видання, інтернет-видання. Міжнародні наукові проекти в області філології. Філологія в сучасному освітянському просторі України.

Література: 3, 6, 12, 13, 20, 24, 26, 27, 28, 32, 34, 36, 43, 44, 49, 54, 55, 57.

IV. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ

«Сучасні стратегії розвитку філології»

Разом: 120 год., з них лекційних – 28 год., практичні заняття – 28 год., підсумковий модульний контроль – 8 год., самостійна робота – 56 год.

Тиждень	I-II	III -IV	V-VI	VII-VIII	IX-X	XI-XII	XIII-XIV	
Модулі	Змістовий модуль I			Змістовий модуль II				
Назва Модуля	<i>Філологія як галузь науки.</i> <i>Історія філології</i>				<i>Teoria сучасної філології</i>			
Кількість балів за модуль	Кількість балів – 91			Кількість балів – 93				
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	
Теми Лекцій	Філологія як практична діяльність і галузь знань. Філологічна традиція Давнього Сходу і Античності – 11 б.	Філологічна думка Середньовіччя та Відродження. Становлення класичної філології – 11 б.	Інтеграція і диференціація філологічних знань в XIX – сер. ХХ ст. Новітній етап (60-ті рр. ХХ ст.– поч. ХХІ ст.) – 11 б.	Мова як об'єкт сучасної філології – 11 б.	Текст як об'єкт сучасної філології – 11 б.	Homo Loquens як рівень мовної, творчої особистості – 11 б.	Філологія в сучасному соціокультурному просторі. Методи філології. Філологія як метод – 11 б.	
Теми семінарських занять	Філологія як практична діяльність і галузь знань. Філологічна традиція Давнього Сходу і Античності – 11 б.	Філологічна думка Середньовіччя та Відродження. Становлення класичної філології – 11 б.	Інтеграція і диференціація філологічних знань в XIX – сер. ХХ ст. Новітній етап (60-ті рр. ХХ ст.– поч. ХХІ ст.) – 11 б.	Мова як об'єкт сучасної філології – 11 б.	Текст як об'єкт сучасної філології – 11 б.	Homo Loquens як рівень мовної, творчої особистості – 11 б.	Філологія в сучасному соціокультурному просторі. Методи філології. Філологія як метод – 11 б.	
Самостійна робота	Табл. 6.1 (10 б.)	Табл. 6.1 (10 б.)	Табл. 6.1 (10 б.)	Табл. 6.1 (5 б.)	Табл. 6.1 (5 б.)	Табл. 6.1 (5 б.)	Табл. 6.1 (5 б.)	
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)			Модульна контрольна робота 2 (25 балів)				
Залік								

V. ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

ФІЛОЛОГІЯ ЯК ГАЛУЗЬ НАУКИ. ІСТОРІЯ ФІЛОЛОГІЇ

Семінарське заняття 1. Філологія як практична діяльність і галузь знань. Філологічна традиція Давнього Сходу і Античності – 4 год.

1. Філологія як область науки.
2. Проблема визначення філології і шляхи її визначення на основі принципу історизму.
3. Сучасна філологія як комплексна гуманітарна дисципліна.
4. Культура мови, мовознавство, літературознавство, етнографія, фольклористика та ін. як сфери філологічного знання.
5. Філологічні науки і дисципліни. Філологія загальна і спеціальна.
6. «Донауковий» етап розвитку філології.
7. Давньосхідна філологічна традиція (Месопотамія, Давній Єгипет, давні євреї, Давня Індія, Давній Китай, Давній Іран) та її роль у виникненні і початковому розвитку філології.
8. Європейська філологічна традиція. Рання класична філологія. Роль давньогрецької риторики і поетики у виникненні філологічного знання

Література:

1. Аверинцев С.С. Филология // Краткая литературная энциклопедия. М., 1972. Т. 7.
2. Волков В.В. Основы филологии. Антропоцентризм, языковая личность и прагматистика текста. – Тверь, 2013.
3. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. – К.: Либідь, 2001.
4. Літературознавчий словник-довідник Nota bene / За ред. Гром'яка Р.Т., Коваліва Ю.І., Теремка В.І. – К., 1997.
5. Літературознавча енциклопедія / Автор-укладач Ковалів Ю.І., Т. 1-2. – К.: Академія, 2007.
6. Лихачев Д.С. О филологии. – М., 1989.
7. Мень А. Ветхозаветные пророки (Библейские пророки от Амоса до Реставрации. VIII–IV в. до н.э.). – Ленинград, 1991.
8. Лучик В.В. Вступ до слов'янської філології – К., 2008.
9. Рождественский Ю.В. Общая филология. – М., 1996.
10. Ткаченко А.О. Мистецтво слова: Вступ до літературознавства. – К., 2003.
11. Хализев В.Е. Теория литературы. – М., 1999.
12. Хроленко А.Т. Основы современной филологии. – М.: Флинта, 2013.
13. Чувакин А.А. Основы филологии. – М.: Наука, 2001.

Семінарське заняття 2. Філологічна думка Середньовіччя та Відродження. Становлення класичної філології – 4 год.

1. Вплив патристики та екзегетики на становлення філології як науки.
2. Вплив культури раннього Середньовіччя на формування філології як науки.
3. Розквіт класичної філології в добу Відродження.
4. Період Реформації і філологія.
5. Становлення класичної філології як науки. Герменевтика та її роль в перетворенні філології в науку.
6. Порівняльно-історичний підхід до вивчення мови, літератури, фольклору і зародження «нової філології» (германістика, слов'янознавство, сходознавство).
7. Диференціація філології в залежності від аспекту вивчення тексту.
8. Історія і етапи становлення української класичної філології.

Література:

1. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. – К.: Либідь, 2001.
2. Волков В.В. Основы филологии. Антропоцентризм, языковая личность и прагмалистика текста. – Тверь, 2013.
3. Квіт С. Основи герменевтики. – К., 2003.
4. Наєнко М. Історія українського літературознавства. – К., 2001.
5. Літературознавчий словник-довідник Nota bene / За ред. Гром'яка Р.Т., Коваліва Ю.І., Теремка В.І. – К., 1997.
6. Літературознавча енциклопедія / Автор-укладач Ковалів Ю.І., Т. 1-2. – К.: Академія, 2007.
7. Ткаченко А.О. Мистецтво слова: Вступ до літературознавства. – К., 2003.
8. Хализев В.Е. Теория литературы. – М., 1999.
9. Хроленко А.Т. Основы современной филологии. – М.: Флинта, 2013.
10. Чувакин А.А. Основы филологии. – М.: Наука, 2001.

Семінарське заняття 3. Інтеграція і диференціація філологічних знань в XIX – сер. XX ст. Новітній етап (60-ті рр. XX ст. – поч. XXI ст.) – 4 год.

1. Історія філології в сер. XIX – сер. XX ст. як історія боротьби двох тенденцій: до інтеграції і диференціації наукового знання.
2. Письмовий текст як вихідна реальність і об'єкт філологічних наук. Поглиблення диференціації всередині наук про мову і літературу.
3. 60-70-ті рр. XX – поч. XXI ст. як початок новітньої філології.
4. Зростання інтегративних процесів у філологічних науках.
5. Втягнення у сферу філологічних досліджень різного типу текстів – усних, нехудожніх, виділення друкованих і комп'ютерних текстів.

6. Визнання ролі людини як суб'єкта і об'єкта філологічних наук.
7. Відродження риторики і теорії словесності.
8. Наукові напрями і школи сучасної філології. Видатні філологи.
9. Найважливіші відкриття в царині філології.
10. Теорія сучасної філології.
11. Найважливіші об'єкти філології як змістове ядро філологічних наук і репрезентанти культури.

Література:

1. Волков В.В. Основы филологии. Антропоцентризм, языковая личность и прагматистика текста. – Тверь, 2013.
2. Галич О., Назарець В., Васильев Є. Теорія літератури. – К.: Либідь, 2001.
3. Літературознавчий словник-довідник Nota bene / За ред. Гром'яка Р.Т., Коваліва Ю.І., Теремка В.І. – К., 1997.
4. Літературознавча енциклопедія / Автор-укладач Ковалів Ю.І., Т. 1-2. – К.: Академія, 2007.
5. Наєнко М. Історія українського літературознавства. – К., 2001.
6. Ткаченко А.О. Мистецтво слова: Вступ до літературознавства. – К., 2003.
7. Хализев В.Е. Теория литературы. – М., 1999.
8. Хроленко А.Т. Основы современной филологии. – М.: Флинта, 2013.
9. Чувакин А.А. Основы филологии. – М.: Наука, 2001.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

ТЕОРІЯ СУЧАСНОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Семінарське заняття 4. Мова як об'єкт сучасної філології – 4 год.

1. Мова як об'єкт філології.
2. Природна людська мова як система (Ф. де Соссюр).
3. Природна людська мова як «духовна енергія народу» (В. Гумбольдт).
4. Розвиток ідей В. фон Гумбольдта в сучасній філології (Г. Пауль, К. Бюлер, Е. Сепір, І.А. Бодуен де Куртене та ін.).
5. Слово і речення як головні одиниці мови.
6. Парамова, штучні мови, вторинні моделюючі системи, міфи, фольклор.
7. «Мови тексту» (композиція, ритмомелодика).
8. Гуманітарна семіотика як наука про знаки та знакові системи. Семіотичні школи.
9. Знак і його головні властивості. Різні типології знаків та їх підстави.
10. Мова як знакова система.
11. Характеристики мовної системи у порівнянні з іншими типами знакових систем. Специфічні властивості мовного знака.

12. Семантична структура мовного знака (денотативний, сигніфікативний, системний, прагматичний аспекти семантики знака).
13. Мова в дії. Можливості і способи взаємодії мови та інших знакових систем для вираження сенсу.
14. Інші філологічні науки і дисципліни, що вивчають мову як філологічний об'єкт.

Література:

1. Волков В.В. Основы филологии. Антропоцентризм, языковая личность и прагмастистика текста. – Тверь, 2013.
2. Гумбольдт В. фон. Избранные труды по языкоznанию. – М.: Прогресс, 2000.
3. Гумбольдт В. фон. Язык и философия культуры. – М.: Прогресс, 1985.
4. Зеленъко А.С. З історії лінгвістичних вченъ. – Луганськ: Альма-матер, 2002.
5. Літературознавчий словник-довідник Nota bene / За ред. Гром'яка Р.Т., Коваліва Ю.І., Теремка В.І. – К., 1997.
6. Літературознавча енциклопедія / Автор-укладач Ковалів Ю.І., Т. 1-2. – К.: Академія, 2007.
7. Лосев А.Ф. Знак. Символ. Миф. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1982.
8. Лотман Ю.М. Внутри мыслящих миров. Человек – текст – семиосфера – история. – М., 1996.
9. Лотман Ю.М. Семиосфера. – СПб.: Искусство, 2000. URL: http://yanko.lib.ru/fort-library/culture/index.html#_Toc170634658
10. Лурия А.Р. Язык и сознание. – М.: Изд-во МГУ, 1979.
11. Мечковская М.Б. Семиотика. Язык. Природа. Культура. – М.: Академия, 2004.
12. Налимов В.В. Вероятностная модель языка: О соотношении естественных и искусственных языков. – М.: Наука, 1974.
13. Потебня О. Думка й мова // Слово. Знак. Дискурс: Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст..// За ред.. М.Зубрицької. – Львів, 1996.
14. Слышкин Г.Г. От текста к символу: лингвокультурные концепты прецедентных текстов в сознании и дискурсе. – М.: Academia, 2000.
15. Соссюр Ф. Труды по языкоznанию. – М.: Прогресс, 1977.
16. Ткаченко А.О. Мистецтво слова: Вступ до літературознавства. – К., 2003.
17. Фрумкина Р.М. Психолингвистика. – М.: Изд. центр «Академия», 2001.
18. Хализев В.Е. Теория литературы. – М., 1999.
19. Хроленко А.Т. Основы современной филологии. – М.: Флинта, 2013.
20. Чувакин А.А. Основы филологии. – М.: Наука, 2001.

Семінарське заняття 5. Homo loquens як рівень мовної, творчої особистості – 4 год.

1. Мовна, творча особистість як базові поняття філології, що стимулюють розробку категорії homo loquens.
2. Філологічні науки, що вивчають homo loquens.
3. Мовна картина світу. Мовна категоризація і концептуалізація.
4. Когнитивні одиниці і структури (концепти, фрейми, сценарії, гештальти).
5. Мова, мовлення, мовленнєва діяльність.
6. Продукція/розуміння мовлення. Проблема сенсу. Філологічна герменевтика.
7. Комуникативно-мовленнєва ситуація. Теорія мовленнєвих актів.
8. Комуникативні стратегії і тактики.
9. Філологічна теорія комунікації як інтегративна філологічна дисципліна.

Література:

1. Бахтин М.М. Проблема речевых жанров / Эстетика словесного творчества. – М., 1979.
2. Виноградов В.В. О теории художественной речи. – М., 1972.
3. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. – К.: Либідь, 2001.
4. Зарецкая Е.Н. Риторика: Теория и практика речевой коммуникации. – М.: Дело, 1999.
5. Карасик В.И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс. – Волгоград: Перемена, 2002.
6. Красных В.В. Этнопсихолингвистика и лингвокультурология: Курс лекций. – М.: Гнозис, 2002.
7. Літературознавчий словник-довідник Nota bene / За ред. Гром'яка Р.Т., Коваліва Ю.І., Теремка В.І. – К., 1997.
8. Літературознавча енциклопедія / Автор-укладач Ковалів Ю.І., Т. 1-2. – К.: Академія, 2007.
9. Почепцов Г.Г. Теория коммуникации. – К.: Ваклер, 2001.
10. Роль человеческого фактора в языке: Язык и картина мира / Отв. ред. Б.А. Серебренников. – М.: Наука, 1988.
11. Ткаченко А.О. Мистецтво слова: Вступ до літературознавства. – К., 2003.
12. Хализев В.Е. Теория литературы. – М., 1999.
13. Хроленко А.Т. Основы современной филологии. – М.: Флинта, 2013.
14. Чувакин А.А. Основы филологии. – М.: Наука, 2001.
15. Человеческий фактор в языке: Язык и порождение речи / Отв. ред. Е.С. Кубрякова. – М.: Наука, 1991.
16. Щерба Л.В. Языковая система и речевая деятельность. – Л.: Наука, 1974.

17. Языки как образ мира: Антология / Сост. К. Королев. – М.: ООО «Изд-во АСТ»; СПб.: Terra Fantastica, 2003.

Семінарське заняття 6. Текст як об'єкт сучасної філології – 4 год.

1. Текст, його ознаки. Текст і мова. Текст і homo loquens.
2. Мовний статус тексту. Конституційні ознаки тексту (завершеність, зв'язність, семантична цільність, змістова єдність, комунікативна спрямованість).
3. Проблема типології тексту. Семантика тексту. Структура тексту. Прагматика тексту.
4. Поняття функціонального стилю. Стилістична диференціація текстів.
5. Стратегії інтерпретації тексту. Поняття інтертекстуальності. Фактура тексту. Текст як джерело, пам'ятник, твір, повідомлення.
6. Поняття дискурсу. Опозиції «дискурс-текст», «дискурс-мовлення», «дискурс-функціональний стиль».
7. Сучасні напрями дослідження дискурсу.
8. Філологічні дисципліни, що вивчають текст.
9. Теорія тексту як інтегративна філологічна дисципліна.

Література:

1. Бабенко Л.Г. Филологический анализ текста. Основы теории, принципы и аспекты анализа. – Екатеринбург, 1989.
2. Барт Р. От произведения к тексту // Избранные работы. Семиотика. Поэтика. – М., 1994.
3. Валгина Н.С. Теория текста. – М.: Логос, 2003.
4. Волков В.В. Основы филологии. Антропоцентризм, языковая личность и прагмастистика текста. – Тверь, 2013.
5. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования. – М.: Наука, 1981.
6. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. – К.: Либідь, 2001.
7. Канныкин С.В. Текст как явление культуры. – Воронеж, 2003.
8. Карасик В.И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс. – Волгоград: Перемена, 2002.
9. Літературознавчий словник-довідник Nota bene / За ред. Гром'яка Р.Т., Коваліва Ю.І., Теремка В.І. – К., 1997.
10. Літературознавча енциклопедія / Автор-укладач Ковалів Ю.І., Т. 1-2. – К.: Академія, 2007.
11. От теории словесности к структуре текста. – М., 1997.
12. Текст и дискурс: традиционный и когнитивно-функциональный аспекты исследования / Сборник научных трудов – Рязань, 2002.
13. Ткаченко А.О. Мистецтво слова: Вступ до літературознавства. – К., 2003.

14. Хализев В.Е. Теория литературы. – М., 1999.
15. Хроленко А.Т. Основы современной филологии. – М.: Флинта, 2013.
16. Чувакин А.А. Основы филологии. – М.: Наука, 2001.

Семінарське заняття 7. Методи філології. Філологія як метод. Філологія в сучасному соціокультурному просторі – 4 год.

1. Методи філології. Загальнонаукові і спеціальнонаукові методи.
2. Філологія в сучасному суспільстві. Філологія як область гуманітарних наук. Класифікація філологічних наук, проникність меж поміж ними.
3. Міждисциплінарні сфери в філології (риторика, стилістика, поетика).
4. Статус філології в сучасному світі. Звязки філологічних наук з іншими – гуманітарними, негуманітарними.
5. Філологія і культура. Значення філології для розвитку сучасної людини.
6. Філологія як соціальна інституція.
7. Найголовніші науково-дослідницькі установи філологічного профілю у світі і в Україні.
8. Найбільші світові і вітчизняні наукові бібліотеки, архіви, сховища.
9. Філологічні видання та їх різновиди: наукова і навчальна література, енциклопедичні і лексикографічні, періодичні видання, інтернет-видання.
10. Міжнародні наукові проекти в області філології.
11. Філологія в сучасному освітянському просторі України.

Література:

1. Волков В.В. Основы филологии. Антропоцентризм, языковая личность и прагматистика текста. – Тверь, 2013.
2. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. – К.: Либідь, 2001.
3. Гирц К. Интерпретация культур. – М.: Роспэн, 2004.
4. Кастельс М. Галактика Интернет: Размышления об Интернете, бизнесе и обществе. – Екатеринбург: У-Фактория, 2004.
5. Літературознавчий словник-довідник Nota bene / За ред. Гром'яка Р.Т., Коваліва Ю.І., Теремка В.І. – К., 1997.
6. Літературознавча енциклопедія / Автор-укладач Ковалів Ю.І., Т. 1-2. – К.: Академія, 2007.
7. Маслова В.А. Современные направления в лингвистике. – М.: Академия, 2008.
8. Наєнко М. Історія українського літературознавства. – К., 2001.
9. Ткаченко А.О. Мистецтво слова: Вступ до літературознавства. – К., 2003.
10. Хализев В.Е. Теория литературы. – М., 1999.
11. Хроленко А.Т. Основы современной филологии. – М.: Флинта, 2013.
12. Чувакин А.А. Основы филологии. – М.: Наука, 2001.

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І

ФІЛОЛОГІЯ ЯК ГАЛУЗЬ НАУКИ. ІСТОРІЯ ФІЛОЛОГІЇ

Тема 1. Філологія як практична діяльність і галузь знань. Філологічна традиція Давнього Сходу і Античності – 8 год.

Як розглядають мову давні сакральні тексти (Єгипетська книга мертвих, ТаНаХ, Веди, Авеста)? Складіть глосарій таких термінів: аналіз, аналогія, білінгвізм, вербальний, висловлювання, глосарій, державна мова, деривація, жанр, стиль, образ автора, когнітивна лінгвістика, метод (філологічний), національна мова (література), художній текст, парадигматика і синтагматика, художній простір і час, наратив, прамова, психолінгвістика, семантичне поле, текст, форма, функція, мовна політика.

Тема 2. Філологічна думка Середньовіччя та Відродження. Становлення класичної філології – 8 год.

Означте роль і місце патристики в історії філології. Розкрийте значення біблійної екзегетики для розвитку філології.

Тема 3. Інтеграція і диференціація філологічних знань в XIX – сер. ХХ ст. Новітній етап (60-ті рр. ХХ ст. – поч. ХХІ ст.) – 8 год.

Дослідіть процеси диференціації філологічних наук на зламі XIX-XX ст. У чому проявляються процеси інтеграції філологічних наук кінця ХХ ст.? На основі вивченого дайте визначення сучасної філології.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ІІ

ТЕОРІЯ СУЧАСНОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Тема 4. Мова як об'єкт сучасної філології – 8 год.

Людина і мова: людина в мові, мова в людині. Схарактеризуйте комунікативно-мовленнєвий акт і проаналізуйте його структуру.

Тема 5. Homo loquens як рівень мовної, творчої особистості – 8 год.

Означте найважливіші здібності і характеристики людини як homo loquens: формально-демографічні, соціально-психологічні, культурно-антропологічні, філософсько-світоглядні, когнітивні і комунікативні, лінгвістичні, ситуаційно-поведінкові та ін. Розкрийте аспекти вивчення homo loquens в філології.

Тема 6. Текст як об'єкт сучасної філології – 8 год.

Запропонуйте свою інтерпретацію теми розглянутого на лекції художнього тексту. Аргументуйте відповідь.

Тема 7. Методи філології. Філологія як метод. Філологія в сучасному соціокультурному просторі – 8 год.

Які з дисциплін, що вами вивчаються, користуються методами філології? Наведіть приклади. Чи потрібна сучасному суспільству філологія? Відповідь аргументуйте. Філологія як соціальна інституція. Специфіка комунікації в філологічних науках.

Таблиця 6.1

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I Філологія як наука. Історія філології			
Тема 1. Філологія як практична діяльність і галузь знань. Філологічна традиція Давнього Сходу і Античності – 8 год.	Семінарське заняття, співбесіда, глосарій	10	I-II
Тема 2. Філологічна думка Середньовіччя та Відродження. Становлення класичної філології – 8 год.	Семінарське заняття, тест	10	III-IV
Тема 3. Інтеграція і диференціація філологічних знань в XIX – сер. XX ст. Новітній етап (60-ті рр. ХХ ст. – поч. ХХІ ст.) – 8 год.	Семінарське заняття, тест	10	V-VI
Змістовий модуль II Теорія сучасної філології			
Тема 4. Мова як об'єкт сучасної філології – 8 год.	Семінарське заняття, фронтальне опитування	5	VII-VIII
Тема 5. Homo loquens як рівень мовної, творчої особистості – 8 год.	Семінарське заняття, співбесіда	5	IX-X
Тема 6. Текст як об'єкт сучасної філології – 8 год.	Семінарське заняття, аналіз ситуацій	5	XI-XII
Тема 7. Методи філології. Філологія як метод. Філологія в сучасному соціокультурному просторі – 8 год.	Семінарське заняття, складання таблиць	5	XIII-XIV
Загальна кількість годин – 56 год.	Загальна кількість балів – 50		

VII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Сучасні стратегії розвитку філології» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1, табл. 8.2.

Таблиця 7.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	7	7
2.	Відвідування практичних занять	1	7	7
3.	Виконання завдання з самостійної роботи (домашнього завдання)	5	10	50
4.	Робота на практичному занятті, в т.ч. доповідь, дискусія, виступ, повідомлення	10	7	70
5.	Модульна контрольна робота	25	2	50
максимальна кількість балів 184				

Коефіцієнт: $184:100=1,84$

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Таблиця 7.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські
оцінки ECTS

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною школою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно — відмінний рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре — достатньо високий рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу без суттєвих грубих помилок
C	75-81 балів	Добре — в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно — посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо — мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання — незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу — досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною школою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл. 7.3.

Таблиця 7.3

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.

«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп’ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях та під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності

VIII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні*: спостереження, ілюстрація.
- *Творчі*: виконання творчих завдань (реалізація поставленого творчого завдання).

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі, творчі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з науково-теоретичними джерелами; виконання індивідуальних навчальних та творчих завдань.

ІІ. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуацій пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

IX. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комплект завдань для модульних контрольних робіт);
- ✓ завдання для ректорського контролю знань студентів з навчальної дисципліни «Сучасні стратегії розвитку філології».

X. ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Внутрішня форма і семантичні етимони іменника «філологія».
2. Визначення поняття «філологія».
3. Виникнення філології як області знання і сфери практичної діяльності.
4. Сучасна філологія як наука і сфера практичної діяльності.
5. Риторика як попередниця філології.
6. Система філологічних наук і філологічних наукових дисциплін.
7. Міждисциплінарні області філології.
8. Філологія у системі вищої професійної освіти.
9. Давньосхідна філологічна традиція.
10. Значення давньогрецької риторики і поетики для виникнення філологічного знання.
11. Біблійна філологія. Патристика, екзегетика.
12. Філологія в добу Відродження.
13. Реформація як філологічний рух.
14. Філологія в Новий час.
15. Інтеграційні процеси в філології ХХ-ХХІ століть.
16. Мовознавство, літературознавство, фольклористика як філологічні науки, своєрідність їх предмета і завдань.
17. Теоретичні і прикладні галузі філології (палеографія, археографія, текстологія та ін.), їх предмет і завдання.

18. Людський фактор в філологічній науці і практиці.
19. Homo Loquens як об'єкт філології.
20. Система «мова/мовлення» як об'єкт філології.
21. Аспекти вивчення мови/мовлення в філології.
22. Мова як система (Ф. де Соссюр) і як «духовна енергія народу» (В. фон Гумбольдт).
23. Поняття дискурсу.
24. Філологія і семіотика.
25. Природна мова та інші знакові системи (парамова, штучні мови, міфи, фольклор, художні моделюючі системи та ін).
26. Класифікація семіотичних систем. Їх відношення до природної мови як об'єкта філології.
27. Комунікативно-мовленнєвий акт, структура комунікативного акта.
28. Поняття тексту. Внутрішня форма іменника «текст».
29. Традиційні і сучасні уявлення про текст.
30. Зв'язність і цілісність, комунікативність і системна організація як найважливіші властивості тексту.
31. Аспекти вивчення тексту в філології.
32. Соціальні функції філології.
33. Значення філології для розвитку сучасної людини і суспільства.
34. Філологія як соціальна інституція.
35. Філологічні видання, їх види.
36. Філологія і Інтернет.
37. Аспект, об'єкт, предмет, мета і завдання конкретного філологічного дослідження.
38. Матеріал і методи конкретного філологічного дослідження.
39. Етапи конкретного філологічного дослідження.
40. Жанри навчальних і наукових творів з філології.
41. Прикладні аспекти філологічних досліджень.
42. Прикладна лінгвістика і питання про «прикладне літературознавство».

XI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Аверинцев С.С. Филология // Краткая литературная энциклопедия. М., 1972. Т. 7.
2. Бахтин М.М. Проблема речевых жанров / Эстетика словесного творчества. – М., 1979.
3. Бевзенко С.П. Історія українського мовознавства. – К.: Вища школа, 1991.
4. Валгина Н.С. Теория текста. – М.: Логос, 2003.
5. Виноградов В.В. О теории художественной речи. – М., 1972.
6. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури. – К.: Либідь, 2001.
7. Гумбольдт В. фон. Язык и философия культуры. – М.: Прогресс, 1985.

Робоча навчальна програма курсу
«Сучасні стратегії розвитку філології»

Укладач: Луцюк Микола Володимирович, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри української літератури і компаративістики Київського університету імені Бориса Грінченка

«Сучасні стратегії розвитку філології». Навчальна робоча програма дисципліни / Укладач М.В. Луцюк. – К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2016. – 29 с.